

ΓΝΩΜΗ

Δ29 ΕΑΔΗΣΥ/ 2024

(άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν.4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, 06 Μαρτίου 2024, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Πρόεδρος : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλοι: Ευαγγελία Κουτούπα

Δημήτριος Χανής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Αδάμ Καραγλάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Ζωή Μεταξιώτου, Χημικός Μηχανικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ, Υπάλληλος Αυτοτελούς Γραφείου Θεσσαλονίκης.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν, η εισηγήτρια (μέσω τηλεδιάσκεψης), η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μ. Σιδέρη, καθώς και η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μ. Παναγοηλιοπούλου, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Επιτροπής.

ΘΕΜΑ: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής περί προσφυγής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης, βάσει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016 (απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους), για τη σύναψη σύμβασης, με αντικείμενο την προμήθεια Συστήματος Οπτικού Ωφέλιμου Φορτίου, μοντέλο ATLAS, για δορυφόρους τύπου 3U CubSat και

των απαιτούμενων αναβαθμίσεων στον επίγειο σταθμό οπτικής επικοινωνίας του Ιδρύματος στον Χολομώντα με την εταιρία Astrolight UAB, Vilnius, Λιθουανίας, εκτιμώμενης αξίας διακοσίων τριάντα έξι χιλιάδων ευρώ (236.000,00 €) πλέον ΦΠΑ.

Με το σχετικό αίτημά του, το οποίο υπεβλήθη μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και παρελήφθη στις 26.02.2024 (Αρ. Πρωτ. Εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 2285), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (εφεξής ΑΠΘ ή αναθέτουσα αρχή) αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ του ν. 4412/2016, προκειμένου να προσφύγει στη «διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση κατά τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016» για την ανάθεση της εν θέματι σύμβασης.

I. Ιστορικό – Πραγματικά περιστατικά

1. Στο κρινόμενο αίτημα η αιτούσα αναθέτουσα αρχή παραθέτει τα ακόλουθα στοιχεία:

1.1. Η Ελληνική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος (E.S.A.) την 20^η Μαρτίου 2019 υπέγραψαν στη Μασσαλία ειδική συμφωνία περί παροχής υποστήριξης στην ανάπτυξη και υλοποίηση του Εθνικού Διαστημικού Προγράμματος της Ελλάδας. Βασικός πυλώνας αυτής της συμφωνίας αποτελεί το πρόγραμμα, υπό τον τίτλο «GREEK CUBSATS IN-ORBIT VALIDATION», το οποίο έχει τους εξής βασικούς στόχους:

- Προώθηση και υποστήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων και ερευνητικών/ακαδημαϊκών φορέων όπως και συμπράξεις αυτών στην ανάπτυξη τεχνολογίας στην επιστήμη του Διαστήματος
- Σχεδιασμός, κατασκευή και έλεγχοι δοκιμών και λειτουργίας 12 νανοδορυφόρων τύπου CubSats
- Χρήση, μεταξύ άλλων, των εγκαταστάσεων της Ελληνικής Αεροπορικής Βιομηχανίας (Η.Α.Ι.) και των υποδομών της για την υλοποίησή τους
- Θέση σε τροχιά των εν λόγω νανοδορυφόρων και λειτουργία τους για διάστημα τουλάχιστον έξι (6) μηνών.

Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού το ΑΠΘ υπέβαλε ερευνητική πρόταση, υπό τον τίτλο «PeakSat», η οποία εγκρίθηκε κατόπιν αξιολόγησης από την E.S.A. (ESA Contract No. 4000140797/23/NL/ND) και χρηματοδοτείται με το συνολικό ποσό των 1.181.290,00 ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Το αντικείμενο του εν λόγω έργου, το οποίο εκκίνησε τον Μάρτιο 2023, είναι η κατασκευή και ο σχεδιασμός της αποστολής στο διάστημα ενός νανοδορυφόρου τύπου 3U CubSat, του επονομαζόμενου PeakSat, η οποία θα καταδείξει τη δυνατότητα επίτευξης προηγμένης οπτικής διασύνδεσης με laser μεταξύ του νανοδορυφόρου και του Επίγειου Σταθμού Οπτικής Επικοινωνίας του ΑΠΘ στον Χολομώντα Χαλκιδικής, για την ανάπτυξη ενός *κβαντικού δικτύου επικοινωνιών* που βασίζεται σε υποδομές του διαστήματος όπως οι εν λόγω νανοδορυφόροι. Ο νανοδορυφόρος PeakSat θα κατασκευαστεί με χρήση εμπορικά διαθέσιμων στοιχείων COTS (*Commercially available off-the-shelf*) αλλά και στοιχείων που θα αναπτυχθούν για τον σκοπό αυτό (*Tailor made*) ενώ θα περιλαμβάνει έναν οπτικό σταθμό (*terminal*) το ωφέλιμο φορτίο (*payload*) του δορυφόρου. Η αποστολή έχει ως στόχο την επίτευξη ταχυτήτων ανταλλαγής δεδομένων με τον επίγειο σταθμό του Χολομώντα ενός (1) Gbps από τον δορυφόρο (*downlink*), στο φάσμα συχνοτήτων C-band (4,0 – 8,0 GHz) και 100 Mbps προς τον δορυφόρο (*uplink*), στο φάσμα συχνοτήτων L-band (1 – 2 GHz). Σημειώνεται ότι το φάσμα συχνοτήτων C-band χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, για τη μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω δορυφόρου και τη μετεωρολογία,

ενώ το φάσμα συχνοτήτων L-band χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, για την κινητή και δορυφορική τηλεφωνία, το Παγκόσμιο Σύστημα Στιγματοθέτησης (GPS) και την παρακολούθηση των αεροσκαφών (Aircraft Surveillance).

Η ανάπτυξη και η παρακολούθηση του εν λόγω ερευνητικού έργου υπόκειται σε αυστηρό χρονοδιάγραμμα, τακτική επιτήρηση και αναφορά πεπραγμένων σε μηνιαία βάση στην E.S.A., η οποία είναι ο διαχειριστής του προγράμματος. Η ανάπτυξη και κατασκευή του νανοδορυφόρου ολοκληρώνεται με τη θέση του σε τροχιά στην περιοχή LEO (Lower Earth Orbit) όπου κινούνται κατά κανόνα δορυφόροι που διευκολύνουν, λόγω της εγγύτητας με τη γη, τις επικοινωνίες υψηλών ταχυτήτων (π.χ. SpaceX Starlink, Amazon's Kuiper, κλπ.). Οι αποστολές τέτοιων δορυφόρων γίνονται σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα ενώ πριν τη συμπερίληψη ενός δορυφόρου σε μία τέτοια αποστολή προηγείται εκτενής τεχνικός και λειτουργικός έλεγχος, ο οποίος δεν μπορεί να αποκλίσει από το εγκεκριμένο αυστηρό χρονοδιάγραμμα του έργου.

Κατά το παρόν χρονικό σημείο η ανάπτυξη του νανοδορυφόρου ευρίσκεται στο στάδιο της προμήθειας και ενσωμάτωσης του οπτικού σταθμού που θα φέρει ως ωφέλιμο φορτίο, καθώς και των απαραίτητων πρόσθετων αναβαθμίσεων στον επίγειο σταθμό του Χολομώντα για τη μεταξύ τους επικοινωνία. Ο εν λόγω οπτικός σταθμός πρέπει να ικανοποιεί πλήρως όλες τις τεχνικές και επιχειρησιακές απαιτήσεις της αποστολής, διασφαλίζοντας τη διαλειτουργικότητα μεταξύ του νανοδορυφόρου PeakSat και του Οπτικού Επίγειου Σταθμού του ΑΠΘ στον Χολομώντα.

- 1.2.** Στο πλαίσιο του έγκαιρου προγραμματισμού των προμηθειών, η E.S.A., ως συντονιστής του προγράμματος, διοργάνωσε διερευνητικές συναντήσεις με πιθανούς ενδιαφερόμενους παρόχους του οικείου οπτικού σταθμού. Οι εν λόγω πάροχοι προέκυψαν κατόπιν σχετικής έρευνας που διεξήγαγε το ΑΠΘ και είναι οι μοναδικοί στον ευρωπαϊκό χώρο που δυνητικά θα μπορούσαν να παρέχουν το υπό προμήθεια σύστημα. Σημειώνεται ότι η E.S.A. είναι ο συντονιστής του προγράμματος – ομπρέλα «GREEK CUBSATS IN-ORBIT VALIDATION», μέρος του οποίου αποτελεί το πρόγραμμα «PeakSat», μαζί με άλλες επτά (7) κοινοπραξίες ελληνικών εγκεκριμένων ερευνητικών προτάσεων στο πλαίσιο του Εθνικού Διαστημικού Προγράμματος. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι με βάση τους κανόνες εκτέλεσης του Εθνικού, αλλά και του Ευρωπαϊκού Διαστημικού Προγράμματος, οι οποιοσδήποτε προμήθειες/υπηρεσίες στο πλαίσιο υλοποίησης των εγκεκριμένων ερευνητικών προτάσεων επιβάλλεται να προέρχονται αποκλειστικά από ευρωπαϊκούς φορείς για εύλογους λόγους ανάπτυξης εγχώριας διαστημικής τεχνολογίας, κτήσης της τεχνογνωσίας και ανταγωνισμού με άλλες, κυρίαρχες στον τομέα αυτό, χώρες όπως Κίνα, ΗΠΑ, Ρωσία, κλπ. Σε ειδική συνάντηση, που έλαβε χώρα τον Σεπτέμβριο 2023 στο Noordwijk της Ολλανδίας, έδρα της E.S.A., προσήλθαν για την εν λόγω προμήθεια τρεις υποψήφιοι ευρωπαϊκοί προμηθευτές (οι εταιρίες TESAT, Astrolight και AAC Clyde), οι οποίοι παρουσίασαν τις προτεινόμενες λύσεις τους. Οι προτάσεις αυτές, πέραν των εξειδικευμένων τεχνικών προδιαγραφών, των απαιτήσεων διαλειτουργικότητας και της προηγμένης τεχνολογίας στην οποία πρέπει να βασίζονται, έπρεπε να πληρούν επιπλέον αυστηρές και μη ελαστικές απαιτήσεις διαστάσεων και βάρους (ωφέλιμο φορτίο/"payload"), δεδομένου ότι το σύστημα αυτό, το οποίο σημειωτέον ευρίσκεται στο στάδιο του οριστικού σχεδιασμού, πρέπει να ενσωματωθεί στον νανοδορυφόρο τύπου 3U CubSat, οι διαστάσεις του οποίου είναι 30X10X10 cm.

Κατόπιν των απαραίτητων τεχνικών επαφών που ακολούθησαν τη συνάντηση, για την περαιτέρω αποσαφήνιση των απαιτούμενων χαρακτηριστικών τού υπό προμήθεια συστήματος, η E.S.A. διοργάνωσε, ως συντονιστής του προγράμματος, κατ' ιδίαν συναντήσεις εκπροσώπων του ΑΠΘ με κάθε έναν από τους ανωτέρω υποψηφίους. Σκοπός

των συναντήσεων αυτών ήταν η επικαιροποίηση, η ανάλυση σκοπιμότητας και η αξιολόγηση των προτεινόμενων λύσεων εκ μέρους της επιστημονικής ομάδας του ΑΠΘ και επικουρικά των ειδικών επιστημόνων της E.S.A., με στόχο την οριστικοποίηση της βέλτιστης λύσης και του βασικού ωφέλιμου φορτίου του ναυοδορυφόρου έως το τέλος Δεκεμβρίου 2023. Από τις εν λόγω συναντήσεις με τους τρεις υποψηφίους αναδόχους προέκυψαν τα εξής:

A. TESAT

Η προτεινόμενη λύση της ανωτέρω εταιρίας (σύστημα SCOT20), σύμφωνα με την αξιολόγηση των ειδικών επιστημόνων της E.S.A., παρουσιάζει τα εξής μειονεκτήματα:

- Ελλιπή και επιλεκτική πληροφόρηση σχετικά με τα τεχνικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά του συστήματος
- Ευρίσκεται ακόμη στο στάδιο σχεδιασμού και δεν έχει υποστεί τις απαιτούμενες δοκιμές (δονητικές, ηλεκτρικές, θερμικές)
- Υψηλό κόστος για ένα ημιτελές προϊόν (250.000 € συν 140.000 € σε υπηρεσίες υποστήριξης)

B. Astrolight

Η εταιρία παρουσίασε το πρωτότυπο μοντέλο της, ATLAS, το οποίο διαθέτει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Αναμενόταν να υποβληθεί στην τελευταία δοκιμή συστήματος τον Φεβρουάριο 2024
- Αναλύθηκε εκτενώς η συμπεριφορά όλων των υποσυστημάτων του
- Προσκομίστηκαν στοιχεία της ωριμότητας του πρωτότυπου μοντέλου
- Έχει δυνατότητα σύνδεσης και μετάδοσης δεδομένων με ταχύτητα έως και 200 Mbps μέσω διαμορφωμένης κεραιάς μετάδοσης στα 808 nm.
- Έχει ελκυστικό κόστος με συνολική δαπάνη 236.000 € για το συνολικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένης της τεχνικής υποστήριξης.

Γ. AAC Clyde

Η εταιρία παρουσίασε το προϊόν της, CubeCAT, το οποίο διαθέτει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Ευρίσκεται ήδη μεταξύ των προϊόντων που προωθεί η εταιρία δορυφορικού επικοινωνιακού υλικού NORSAT
- Δεν μπορεί να υποστηρίξει μετάδοση δεδομένων σε σύνδεση uplink (από επίγειο σταθμό προς δορυφόρο) και η δυνατότητα αυτή δεν αναμένεται να αναπτυχθεί για το εν λόγω προϊόν σύντομα
- Υψηλότερο κόστος κατασκευής (400.000 € μη συμπεριλαμβανομένου του κόστους τεχνικής υποστήριξης)

Από την ανωτέρω διερεύνηση των τεχνοοικονομικών παραμέτρων της υπό ανάθεσης σύμβασης, την οποία διεξήγαγε το ΑΠΘ σε συνεργασία με τη συντονίστρια του προγράμματος E.S.A., προκύπτει ότι μόνον η ολοκληρωμένη λύση της εταιρίας Astrolight ικανοποιεί πλήρως τις επιχειρησιακές απαιτήσεις της αποστολής, διασφαλίζοντας τη βέλτιστη διαλειτουργικότητα μεταξύ του ναυοδορυφόρου PeakSat και του Οπτικού Επίγειου Σταθμού του ΑΠΘ στον Χολομώντα. Την εν λόγω ανάλυση επιβεβαιώνει και υποστηρίζει εκ

μέρους της E.S.A., σύμφωνα με σχετική δήλωση – επιστολή του, ο αρμόδιος επικεφαλής του Ελληνικού Εθνικού Προγράμματος Ναυοδορυφόρων (Πρακτικά 6^{ης} τακτικής μηνιαίας συνάντησης προόδου, 13.12.2023, GNT-PKS-AUA-MN-105_v1.0).

2. Με βάση το παρατεθέν ιστορικό και συνεκτιμώντας την ιδιαιτερότητα και τεχνική μοναδικότητα του έργου, όπως έχει αναλυθεί ανωτέρω, το πολύ αυστηρό χρονοδιάγραμμα κατασκευής του ναυοδορυφόρου με το ωφέλιμο φορτίο του και με απώτερο στόχο τον έγκαιρο προγραμματισμό της θέσης του σε τροχιά, το ΑΠΘ υπέβαλε αίτημα προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, επικαλούμενο ρητά τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' (απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους) του ν. 4412/2016 για την ανάθεση της σύμβασης προμήθειας του συστήματος Optical Terminal και των απαιτούμενων πρόσθετων αναβαθμίσεων στον επίγειο σταθμό οπτικής επικοινωνίας στον Χολομώντα, στην εταιρία Astrolight UAB με έδρα το Vilnius της Λιθουανίας

II. Νομικό Πλαίσιο

3. Σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 4412/2016 «Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση» (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ):

“1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...]

β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:

αα)..

ββ) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους,

γγ)..

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ' εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης' [...]"

III. Νομική Εκτίμηση

4. Το υπό εξέταση αίτημα του ΑΠΘ, το οποίο εντάσσεται στις Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές (Κ.Κ.Α.) σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 2 του ν. 4412/2016, αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης προμήθειας μέσω της διαδικασίας της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, βάσει των διατάξεων της παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του άρθρου 32 του ίδιου νόμου, οι οποίες ενσωματώνουν τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Η ανωτέρω σύμβαση αφορά προμήθεια εκτιμώμενης αξίας 236.000 πλέον ΦΠΑ, ενώ τελεί υπό καθεστώς συγχρηματοδότησης από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Η εκτιμώμενη αξία της εν λόγω συγχρηματοδοτούμενης σύμβασης υπολείπεται του ποσού των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ, άνευ ΦΠΑ, συνεπώς δεν υπόκειται στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου (βλ. άρθρα 28 παρ. 3 του ν. 4314/2014, όπως ισχύει, 66 παρ. 3 του ν. 4914/2022 και 324 του ν. 4700/2020, όπως ισχύει). Ως εκ τούτου

συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής, για την έκδοση σύμφωνης γνώμης, κατά το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει.

Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις, οι οποίες συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C-337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C-601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32).

Ειδικότερα, η επικαλούμενη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016, η οποία άπτεται λόγω τεχνικής μοναδικότητας του προτεινόμενου αναδόχου, αφορά σε περιπτώσεις στις οποίες για λόγους τεχνικούς (όπως είναι η κατοχή αποκλειστικών τεχνικών μέσων, γνώσεων, εργαλείων ή μεθόδων) καθίσταται απολύτως αναγκαίο να ανατεθεί η εκτέλεση της σύμβασης σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, ενώ περαιτέρω πρέπει να έχει προηγηθεί στάθμιση όλων των συναφών οικονομοτεχνικών παραμέτρων και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου πλήρης και ειδική αιτιολογία προσφυγής στην εξαιρετική αυτή διαδικασία, περιλαμβάνουσα την εν λόγω στάθμιση, άλλως η διαδικασία δεν είναι νόμιμη.

Στην περίπτωση αυτή, δεν αρκεί ο προτεινόμενος οικονομικός φορέας να είναι απλώς ικανός να προμηθεύσει/παράσχει/εκτελέσει με τον πλέον αποτελεσματικό και οικονομικά συμφέροντα τρόπο την αιτούμενη προμήθεια/υπηρεσία/έργο, αλλά απαιτείται η αιτούσα αναθέτουσα αρχή, η οποία φέρει το βάρος απόδειξης προς τούτο, να τεκμηριώσει ότι η συγκεκριμένη επιλογή της στηρίζεται σε προηγηθείσα πλήρη στάθμιση όλων των τεchnικοοικονομικών παραμέτρων της προς ανάθεση σύμβασης, βάσει της οποίας ο προτεινόμενος οικονομικός φορέας προκύπτει ως ο μοναδικά ικανός έναντι οποιουδήποτε άλλου που προμηθεύει/παρέχει/εκτελεί δυνητικά ανάλογη προμήθεια/υπηρεσία/έργο. Ειδικότερα, πρέπει να τεκμηριώνεται τόσο η ύπαρξη των επικαλούμενων τεχνικών λόγων που στοιχειοθετούν την προτεινόμενη κατάσταση απουσίας ανταγωνισμού, όσο και η μη ύπαρξη εύλογης εναλλακτικής / υποκατάστατης λύσης, καθώς επίσης και ότι η προτεινόμενη κατάσταση απουσίας ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της προς ανάθεση σύμβασης (πρβλ. αποφάσεις ΔΕΚ C-199/85 Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-296/92 Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, C-57/94 Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, καθώς επίσης και Κατευθυντήρια Οδηγία 1/2013 της Αρχής (ΑΔΑ: ΒΙ6ΜΟΞΤΒ-ΔΚΦ) αναρτημένη στο www.eaadhsy.gr, Γνώμες Δ77/2021 και Δ46/2021). Περαιτέρω, οι τεχνικοί λόγοι μπορεί να προέρχονται επίσης από ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας που πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η λειτουργία των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών (βλ. Αιτιολογική σκέψη 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).

Συναφώς, η κρίση περί του εάν ο προτεινόμενος οικονομικός φορέας είναι ο μόνος τεχνικά ικανός να συνάψει σύμβαση με την αναθέτουσα αρχή δυνάμει των ανωτέρω διατάξεων, εξάγεται κατόπιν σχετικής έρευνας τουλάχιστον σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι σε επίπεδο κράτους – μέλους της Ένωσης (βλ. απόφαση ΔΕΕ της 2.6.2005, Επιτροπή κατά

Ελλάδας, C-394/02, σκ. 36 καθώς και ως άνω αναφερόμενη Κ.Ο. 1/2013 της Αρχής).

5. Εν προκειμένω, από την εξέταση του συνόλου των στοιχείων του φακέλου της υπό κρίση υπόθεσης, όσον αφορά στην τεκμηρίωση της απουσίας ανταγωνισμού, για λόγους τεχνικής μοναδικότητας, προκύπτουν τα εξής:
 - Ο υπό προμήθεια εξοπλισμός, απαραίτητο και βασικό δομικό στοιχείο του αναπτυσσόμενου ναυδορυφόρου PeakSat, δεν αποτελεί εμπορικά διαθέσιμο εξοπλισμό, αλλά προϊόν προηγμένης τεχνολογίας και υψηλής εξειδίκευσης στον τομέα της Διαστημικής έρευνας και των επικοινωνιών μέσω δορυφόρου, καθώς επίσης και ειδικού σχεδιασμού της ερευνητικής ομάδας του ΑΠΘ, κατάλληλου για τη σκοπούμενη χρήση (tailor made).
 - Ο εν λόγω εξοπλισμός πέρα από τις αυστηρές τεχνικές προδιαγραφές, τις επιχειρησιακές απαιτήσεις αποστολής του ναυδορυφόρου και θέσης του σε τροχιά LEO γύρω από τη γη, τις αυστηρές και μη ελαστικές απαιτήσεις διαστάσεων και βάρους (ωφέλιμο φορτίο/"payload"), δεδομένου ότι το σύστημα αυτό θα ενσωματωθεί στον ναυδορυφόρο τύπου 3U CubSat (Διαστάσεις: 30X10X10 cm), πρέπει να πληροί και τις απαιτήσεις διαλειτουργικότητας με τον επίγειο οπτικό σταθμό του ΑΠΘ στον Χολομώντα.
 - Η εταιρία Astrolight που εδρεύει στο Vilnius της Λιθουανίας είναι η μοναδική που διαθέτει την απαιτούμενη τεχνογνωσία να παράσχει, στο επιθυμητό επίπεδο επιχειρησιακής και λειτουργικής ωριμότητας, το αιτούμενο σύστημα (Optical Terminal).
 - Περαιτέρω, από την τεχνοοικονομική διερεύνηση και την αξιολόγηση την οποία διεξήγαγε η αναθέτουσα, σε συνεργασία με την E.S.A., συνάγεται ότι εκτός από τη εταιρία Astrolight με το προτεινόμενο σύστημα ATLAS, δεν υπάρχει άλλος φορέας που μπορεί να προσφέρει το αιτούμενο ή παρόμοιο εναλλακτικό σύστημα, το οποίο να ικανοποιεί πλήρως τις τιθέμενες ειδικές τεχνικές, επιχειρησιακές και διαλειτουργικές απαιτήσεις του σχεδιασμού του ναυδορυφόρου του ΑΠΘ.
 - Ο εν λόγω εξοπλισμός είναι ο μοναδικός που κατόπιν ενδεδειγμένης αξιολόγησης προέκυψε ότι δύναται να ικανοποιήσει τις ανωτέρω απαιτήσεις και ως εκ τούτου δεν τίθεται ζήτημα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της υπό ανάθεση σύμβασης.
 - Οι λοιποί εναλλακτικοί ευρωπαϊκοί φορείς που κλήθηκαν να παρουσιάσουν τις προτάσεις τους (TESAT, AAC Clyde), κατά την αξιολόγησή τους, δεν κρίθηκαν ικανοί να ανταποκριθούν στις τιθέμενες απαιτήσεις, γεγονός που τεκμηριώνει περαιτέρω την απουσία ανταγωνισμού και στοιχειοθετεί την ανυπαρξία εύλογης εναλλακτικής λύσης.
6. Με τα δεδομένα αυτά, τεκμηριώνεται επαρκώς, βάσει της προηγηθείσας στάθμισης των τεχνοοικονομικών παραμέτρων της υπό ανάθεση σύμβασης εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, τόσο η ύπαρξη των επικαλούμενων τεχνικών λόγων που στοιχειοθετούν την προτεινόμενη κατάσταση απουσίας ανταγωνισμού, όσο και η μη ύπαρξη εύλογης εναλλακτικής / υποκατάστατης λύσης, καθώς επίσης και ότι η προτεινόμενη κατάσταση απουσίας ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της προς ανάθεση σύμβασης.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης περί προσφυγής του ΑΠΘ στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης, βάσει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016 (απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους), για τη σύναψη σύμβασης, με

αντικείμενο την προμήθεια Συστήματος Οπτικού Ωφέλιμου Φορτίου, μοντέλο ATLAS, για δορυφόρους τύπου 3U CubSat και των απαιτούμενων αναβαθμίσεων στον επίγειο σταθμό οπτικής επικοινωνίας του Ιδρύματος στον Χολομώντα, με την εταιρία Astrolight UAB, Vilnius, Λιθουανίας, εκτιμώμενης αξίας διακοσίων τριάντα έξι χιλιάδων ευρώ (236.000,00 €) πλέον ΦΠΑ.

Αθήνα, 06 Μαρτίου 2024

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοδοκιάτου